

ועדה מיוחדת לפי סעיף 47 לפקודת רופאי השיניים [נוסח חדש], התשל"ט-1979

10.3.2015

לכבוד
שר הבריאות

ועדה מיוחדת לפי סעיף 47 לפקודת רופאי השיניים [נוסח חדש], התשל"ט-1979

בענין:

הקובל: המשנה למנכ"ל משרד הבריאות, ע"י ב"ב עוז"ד אייל חקו, מהלשכה
המשפטית של משרד הבריאות

הקובל

נגד

הנקבל: ד"ר יהודה לוי, רופא שיניים מורשה, בעל רשיון, ע"י
ב"ב עוז"ד צמנואל סולומונוב

הנקבל

דין וחשבון לפי סעיף 48 לפקודת רופאי השיניים [נוסח חדש],
התשל"ט-1979

1. הקובלנה –

ביום 25.2.2014, הוגשה קובלנה כנגד הנקבל, על כי נהג הורשע בעבירה פלילית, כאמור
בסעיף 45(5) לפקודת רופאי השיניים [נוסח חדש], התשל"ט-1979 (להלן – **הפקודה**).

2. הוועדה –

אנו הח"מ, מוננו על ידך להיות ועדה שתדון בקובלנה, לפי הוראות סעיף 47 לפקודה (להלן –
הוועדה).

המלצה ד"ר יהודה לוי

3. העבירות בהן הורשע הנקבל

- 3.1. הנקבל הורשע, בביצוע מעשים מגויים, לפי סעיף 348(ג) לחוק העונשין, תשל"ז-1977. כעולה מהכרעת הדין אשר ניתנה, ביום 26.12.2012, על ידי בית משפט השלום בקריות, בתיק 41947-02-12 וכן מפסק דינו, אשר ניתן ביום 26.12.2013, הנקבל הורשע על פי הודייתו, בהתאם לכתב אישום מתוקן, בכך שביצע במטופלת מעשים מגויים, כדלקמן: ביום 31.5.2010, במהלך טיפול שיניים, שעה שהמטופלת שכבה על כיסא הטיפולים, העביר הנקבל את ידו מעליה ונגע בחזה. בהמשך הביא הנקבל מראה, ביקש מהמטופלת להתבונן בה וציין ששפתיה דומות לשפתיו. הנקבל ביקש מהמטופלת לנשקו ולאחר שנשקה אותו בלחיו, אמר לה שאינה יודעת לנשק, אחז בפניה בשתי ידיו ונישק אותה. לאחר מכן ניגש הנקבל למשרדו יחד עם המתלוננת וליטף את ידה. משהחלה המתלוננת לצאת מהמרפאה, הנקבל ליטף את קרסולה השמאלי, חיבק אותה תוך שהוא מניח יד על ישבנה וניסה לנשקה.
- 3.2. בית המשפט גזר על הנקבל מאסר על תנאי לתקופה של 10 חודשים, והתנאי הוא שהנקבל לא יעבור, תוך 3 שנים, עבירה מן העבירות בהן הורשע ויורשע בגינה. עוד חייב הנקבל לפצות את המטופלת בסכום של 15,000 ש"ח.

4. הדיון בקובלה

- 4.1. ביום 5.1.2015 קיימה הוועדה דיון בקובלנה, בנוכחות ב"כ הקובל, הנקבל ובא כחו. בפתח הדיון הודיע בא כחו של הנקבל כי הנקבל מודה באמור בקובלנה, הוועדה החליטה להרשיע את הנקבל בעבירת המשמעת המיוחסת לו בקובלנה והדיון התמקד לפיכך באמצעי המשמעת אשר ראוי להמליץ עליו בפניך, בנסיבות העניין.
- 4.2. טענות ב"כ הקובל -

משבאים לשקול מהו אמצעי המשמעת המתאים, במקרה זה, יש לתת את הדעת לכך שהעבירה בוצעה בקשר ישיר לעבודת הנקבל כרופא, תחילה שעה שהמטופלת שכבה על כיסא הטיפולים במרפאתו ובחמשך, שעה שהיתה בדרכה לצאת מהמרפאה.

יוצא איפא שהנקבל הפר את הכללים הנורמטיביים והאתיים המחייבים כל רופא שיניים כמו גם כל איש צוות רפואי.

ב"כ הקובל הפנה לפסק דינו של בית המשפט העליון בעניינו של ד"ר סבין¹, שם עמד בית המשפט על השיקולים אותם יש להביא בחשבון בקביעת העונש המשמעת. וכעולה מפסק הדין, בקביעת העונש המשמעת, יש להבטיח שרופא שסרח לא יחזור על מעשיו ולא יסכן את הציבור, לשמור על כבוד המקצוע ועל אמון הציבור, כמו גם על אנטרס ההרתאה הכללית.

לאור שיקולים אלה, ראוי כי רשיונו של הנקבל לעסוק ברפואת שיניים יותלה לתקופה של 3 שנים.

ב"כ הקובל הפנה להחלטות שניתנו, בשנים האחרונות, בנסיבות דומות.

בתגובה לבקשת ב"כ הנקבל לדחות את ביצוע העונש המשמעת, ככל שיוחלט להתלות את רשיונו של הנקבל, טען ב"כ הקובל, כי לעניין זה ניתן להסתפק בדחיה של חודש בלבד, אשר אמור להספיק להערכות הדרושה לגבי מרפאה בסדר הגודל של המרפאה של הנקבל.

4.3. טענות הנקבל -

ב"כ הנקבל טען -

העבירה שהנקבל הורשע בה מצוייה, מבחינת חומרתה, בתחתית סולם העבירות שבחוק הענישין. המתלוננת היתה, בזמן הרלבנטי, בת 27, ולפיכך לא מדובר בעבירת מין בקטינה אלא באישה בוגרת. תזכיר של שירות המבחן, המליץ שלא להרשיע את הנקבל. יוצא

¹ ע"א 50/91 ד"ר אדגר סבין נ' שר הבריאות, פדי מ"ד(1), 47.

איפוא שבכל מקרה, לא מדובר, במקרה זה, על מסוכנות או על חזרה על המעשה. מדובר במעידה חד פעמית ועל טעות בהבנת ההתנהגות של המתלוננת.

הנקבל בן 62. בנו שירת בסיירת והוא משלים את לימודי הרפואה. ביתו של הנקבל שירתה כקצינה ב"תלפיות" ולו בן נוסף המשמש בתפקיד ניהולי. מאז החל ההליך הפלילי, הנקבל היה מושבת הלכת למעשה מעבודה. אף שרשיונו של הנקבל לעסוק ברפואת שיניים לא הותלה, הנקבל לא יכול היה לתפקד, במשך כשנתיים מאז שהחל ההליך הלילי בשנת 2011 ועד שהסתיים בשנת 2013 ופרנסתו נפגעה. בתקופה האמורה, הנקבל היה במצב נפשי קשה ביותר ואף נזקק לטיפול נפשי, ואף שהנקבל לא סגר את המרפאה, הפעילות בה היתה דלה אם בכלל.

ב"כ הנקבל טען, בהתייחס להחלטות שאליון הפנה ב"כ הקובל, כי בשונה ממקרים אלה, חומרת המעשים שבגינם הורשע הנקבל, גבולית. רשיונו של ד"ר יצחק ויינברגר (החלטה מיום 9.6.2013), הותלה לתקופה של 3 חודשים, דא עקא ששם דובר במתלוננת כבת 19 ששירתה במכון שבו עבד ד"ר ויינברגר בתפקיד מנהלי במסגרת השירות הלאומי, ובעבירה שבוצעה שעה שהמתלוננת חשה ברע. ההמדובר בנסיבות חמורות באופן משמעותי מאלו שבגינם הורשע הנקבל.

ב"כ הנקבל הוסיף וטען שהתלית רשיונו של הנקבל לעסוק ברפואת שיניים בגילו, תוציא אותו למעשה ממעגל העבודה, מה גם שמדובר בקליניקה פרטית, שהנקבל היה בה הרופא היחיד, וספק אם יעלה בידו לחזור ולפתוח מרפאה מחדש. המדובר בלקוחות שטופלו על ידי הנקבל במשך עשרות שנים ויש להניח שימצאו להם דרכים אחרות לקבל טיפול. זאת גם שעה שהדימוי העצמי של הנקבל ויכולתו להשתכר, נפגעו.

ב"כ הנקבל הפנה לאמור במכתבי המלצה על הנקבל, שהוגשו על ידו לוועדה. ב"כ הנקבל טען כי אמצעי המשמעת הראוי בנסיבות העניין יהא בהתליית רשיונו של הנקבל לעסוק ברפואת שיניים לתקופה של 3 חודשים, כפי שנקבע בעניינו של ד"ר ויינברגר, אף ששם מדובר בנסיבות חמורות באופן משמעותי מנסיבותיו של מקרה זה. זאת גם כאשר, במקרה זה מדובר במעידה חד פעמית וכאשר אין ספק שהנקבל לא יחזור על מעשים דומים בעתיד. התליה כאמור גם תענה על אינטרס הציבור, משהיא מעבירה מסר ברור שאין עוברים לסדר היום על עבירות מסוג זה ומאידך יש בה כדי לשמור על זכות הנקבל לקיום.

ב"כ הנקבל הוסיף כי ככל שיוחלט להתלות את רשיונו של הנקבל, הוא מבקש שביצוע ההחלטה יידחה ל-90 ימים על מנת לאפשר לנקבל להעביר את המטופלים לרופאים אחרים וככל האפשר לסיים טיפולים שהחל בהם.

הנקבל עצמו הוסיף כדלקמן:

הוא עלה לבדו לישראל בגיל 11 במסגרת עליית הנוער ושירת בצבא, לרבות במלחמת יום כיפור, בתעלת סואץ. משנסיון להתקבל ללימודי הרפואה בירושלים לא צלח, עשה הנקבל את לימודי הרפואה בצרפת ואז חזר לארץ. הנקבל מעולם לא עבר עבירה, לא נחקר והוא ניהג חזק. בקלה כבחמורה בכל הקשור לעבודתו המקצועית. לדבריו הוא ביקש לעזור למתלוננת, שחששה מהטיפול ובקשה לבצעו בהרדמה כללית, ואף הצליח להוכיח לה, במספר רב של טיפולים, שניתן לבצעם בלא הרדמה כללית. המעידה קרתה במהלך הקשר המיוחד שנוצר, על הרקע האמור, עם המתלוננת. הנקבל הוסיף כי כשהחל ההליך הפלילי, הוא היה מוכן להסתכן בעונש חמור יותר ובלבד שהמתלוננת לא תפגע עוד ולפיכך ביקש להגיע להסכמה עם התביעה.

לדבריו מדובר במעידה חד פעמית שארעה בנסיבות מיוחדות. ברור לו שהוא ראוי לעונש גם בתחום המשמעתי, אך גם אם כן, לא ראוי "לקבור אותו" והוא מבקש לאפשר לו לחזור ולעבוד במקצועו. לדבריו הוא התקשה לעבוד, בעקבות המקרה, הואיל ולא יכול היה לסלוח לעצמו על המעשה ועל כך שהוא גרם לסבל.

5. המלצת הוועדה –

הנקבל בן 62, נשוי ולו שלושה ילדים בוגרים, שעלה לבדו לישראל כנער. את לימודי רפואת השיניים עשה הנקבל בצרפת וברשותו מרפאה פרטית שבה הוא רופא השיניים היחיד. הנקבל הורשע כאמור בכך, שביום 31.5.2010, הוא ביצע מעשים מגונים במטופלת, במרפאת השיניים שברשותו. תחילה הוא עשה כן שעה שהמטופלת שכבה על כסא הטיפולים ובהמשך בהיותה בדרכה לצאת מהמרפאה. בית המשפט הרשיע את הנקבל בהתאם להודייתו וגזר עליו 10 חודשי מאסר על תנאי.

המלצה ד"ר יהודה לוי

הנקבל הודה בפנינו במיוחד לו בקובלנה וכן בביצוע המעשים בהם הורשע, טען כי מדובר במעידה חד פעמית והביע חרטה על המעשים שבהם הורשע.

המעשים בהם הורשע הנקבל אמנם לא מצויים בדרגה גבוהה במדרג עבירות המין ואולם לא ניתן להמעיט בחומרת המעשים שנעשו במרפאה, בהמלך טיפול, תוך ניצול מעמדו כרופא והאמון שניתן בו על ידי המטופלת.

הנקבל טען כי ברקע המעשים קשר מיוחד שנוצר בינו לבין המטופלת, אשר חששה מהטיפול וזאת הקדיש מאמץ מיוחד, שם צלח, על מנת לשכנעה לעבור את הטיפול ללא הרדמה.

איננו סבורים שיש בטענה זו להפחית מחומרת המעשים. אין בכך כדי להקלות מחומרת הפרת האמון שהמטופלת נתנה בנקבל כרופא שיניים, ואף אם מדובר בעבירה המצויה ברף התחתון של עבירות המין, מעשיו של הנקבל פוגעים באופן חמור באמון הציבור בעוסקים ברפואה, כמו גם בתדמיתו ובכבודו של מקצוע הרפואה.

לחומרה שבה יש לראות עבירת מין המבוצעת על ידי רופא במטופל, התייחס בית המשפט העליון בעניין סבין (ראה לעיל הערה מס' 1), באמרו: "מעשיו הבלתי הולמים של רופא. כמו גם התנובה העוונתית אשר באה בעקבותיהם אינם מתרחשים בחלל הריק. ויש בהם כדי להשפיע הן על ציבור העוסקים במקצוע, מחד ניסא, והן על כלל הציבור, לרבות על המטופלים והמטופלים בכוח. מאידך ניסא ראוי איפוא, כי בתהליך עיצובה של התנובה העוונתית המשמעתית ינתן ביסודי הולם למצב דברים זה, ויועבר מסר ברור בכל האמור לכללי האסור והמותר במסגרת פעילותו המקצועית של רופא...".

ועוד נאמר על ידי השופט סולברג, אף ששם דובר בעבירות של אינוס ומעשים מגונים במספר מטופלות, בעניינו של יעקב לומקין², "מכלל סמיות מן השורה, שרופא עלול לסטות במהלך מילוי תפקידו הרפואי, אין כמדומה סטיה חמורה מפגיעה מינית בחולה במהלך הטיפול הרפואי...רופא שבמהלך טיפולו בחולה עושה בחולה מעשה מיני, פוגע פגיעה חמורה לא רק בקורבן המעשה, אלא גם במצוה הרפואה...".

באשר לשיקולים בקביעת העונש המשמעותי, עמד בית המשפט, בעניין לביו ליאור³, כל כך שהשיקול המרכזי בהליך המשמעותי הוא האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו וכבודו של מקצוע הרואה ועל אמון הציבור ברופאים, כאשר השיקולים הספציפיים הנוגעים לעבריו המשמעות משניים אם בכלל ודברים דומים נאמרו בפסק הדין בעניין כתב⁴.

מנגד נתנו דעתנו לנסיבות אלה: לעובדה שהנקבל הודה במעשיו וניכר בו שהוא מכה על חטאו ועל פגיעתו במטופלת, לעובדה שהוא עובד כרופא שיניים מזה שנים רבות, לעברו הנקי, כמו גם לדברים העולים ממכתבים שהוגשו על ידי בא כחו, באשר ליחסיו עם מטופלים ולאופיו של הנקבל, כפי שעולה גם ממכתבו של רופא עיניים הנמצא עם הנקבל בקשר הדוק עוד מימי השירות הצבאי. לא למותר לציין גם את האמור בתסקיר המשלים של קצין המבחן, מיום 11.10.2013, שהוגש לבית המשפט, לפיו הערכת הסיכון והמסוכנות מצביעים על רמה נמוכה לחזרתיות.

עוד נתנו דעתנו לגילו המתקדם של הנקבל ולכך שהסיכוי של הנקבל בגילו, לשוב ולעסוק במקצועו, לאחר תקופת התליה ממושכת, למעשה אפסי.

ב"כ הקובל טען כי יש להתלות את רשיונו של הנקבל לעסוק ברפואת שיניים, למשך 3 שנים והפנה לשורה של החלטות, שניתנו בשנים האחרונות, בעניינם של רופאים ואחים שעברו עבירות דומות.

המדובר בהחלטות בעניינם של ד"ר ארתור אליאב, ד"ר שלמה פיצחאזדה והאח מרדכי זהר, שניתנו בשנת 2010, בהחלטה בעניינו של ד"ר אחמד מסארווה, שניתנה בשנת 2011, בהחלטות בעניינם של ד"ר יוסף קורקוס, האח עדאל קשקוש והאח זין אלדין ג'מאל, שניתנו בשנת 2012 וכן בהחלטה של ועדת משמעת בעניינו של האח ראדי קבאלן שניתנה בשנת 2013.

בכל המקרים האמורים, למעט המקרה של האח ראדי קבאלן, הותלה רשיונם של הנקבלים, לתקופה של מספר שנים בדומה לתקופת ההתליה שלה טען ב"כ הקובל בתיק

² ע"ש 5061/05 יעקב לומקין נ' שר הבריאות, ניתן ביום 6 בפברואר 2009

³ ע"א 10979/04 ד"ר ליביו ליאור נ' שר הבריאות ואח', פ"ד (נט) 357, 357

⁴ ע"מ 5282/98 מדינת ישראל נ' תמר כתב, ניתן ביום 22.11.1998

זה, ובמקצתם אף למעלה מזה. דא עקא, שלמעט במקרה של האח קאבלן, מדובר במי שהורשעו בביצוע מעשים חמורים במידה רבה מחמעים שבשלם הורשע הנקבל, או במעשים שנעשו בנסיבות חמורות יותר. מאידך ספק אם גם המלצה שניתנה בעניינו של האח קאבלן יכול שתשמש כדוגמא לעונש המשמעותי הראוי במקרה זה. האח קאבלן הורשע בכך שהפנה למתלוננת הצעות והתייחסויות מיניות חוזרות, אף שהמתלוננת הראתה שאינה מעוניינת בכך והמלצת הוועדה להתלות את רשיונו לתקופת של חודשיים בלבד, מבוססת, בין היתר, כך שהוא נענש על מעשיו בשתי ערכאות קודמות, הן בהליך הפלילי והן בהליך המשמעותי בפני בית דין למשמעת של עובדי המדינה, כאשר בנוסף לכך הוא הושעה מעבודתו לתקופה ארוכה, כאשר כחמישה חודשים מתקופה זו הוא לא אמור היה להיות מושעה מתפקידו.

לאחר ששקלנו את כל האמור לעיל, אנו סבורים שלאור חומרת המעשים, אמצעי המשמעת הראוי יהא בהתלית רשיונו של הנקבל ואולם, לדעתנו לא יהא זה ראוי לאמץ את עמדתו של מי מהצדדים לעניין אורך תקופת ההתלית. לאחר ששקלנו את חומרת המעשים מצד אחד ואת יתר נסיבות העניין, מאידך ראוי שנמליץ על כך שתקופת ההתלית תעמוד על שישה חודשים.

בסיכום - לאור כל האמור לעיל, המלצתנו הינה שרשיונו של הנקבל לעסוק ברפואת שיניים, יותלה לתקופה של שישה חודשים. עוד אנו ממליצים כי תקופת ההתלית תחל בתום 30 ימים מיום מסירת ההודעה לנקבל על ההחלטה בעניינו, על מנת לאפשר לו להעריך לסגירת המרפאה, להפניית המטופלים לרופאי שיניים אחרים או אף לסיים טיפולים שהחל בהם.

עו"ד רותי הורן
נציגת היועץ המשפטי
למשלה

ד"ר סמיון בנץ
חבר הוועדה

ד"ר שלמה זרעמן, יו"ר